

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ АНДРАГОГІКИ
(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів
другого (магістерського) рівня вищої освіти
(вказати рівень вищої освіти)
спеціальності 011– Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Педагогіка вищої школи
(назва освітньої програми)
мова навчання українська

Слов'янськ – 2020 р.

Розробники:

Сипченко О.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Гарань Н.С., кандидат педагогічних наук, старший викладач, доцентка кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Цибулько Л.Г., доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № __1__ від «27» червня 2020 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Керівник групи забезпечення Сяпіна С.А.
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою

Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«28» серпня 2020 р. протокол № __1__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	10 год.	4 год.
	Практичні	
	10 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	70 год.	80 год.
Вид контролю: екзамен		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи андрагогіки» є: формування системи теоретичних знань та практичних умінь щодо навчання дорослих в умовах формальної та неформальної освіти, розвиток андрагогічної компетентності в контексті неперервного професійного становлення фахівця.

**Матриця результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«Основи андрагогіки»**

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
Розуміння основних напрямів розвитку андрагогічного знання в системі педагогічних наук. Здатність до оволодіння концептуальними, змістовими й технологічними підходами до організації освітнього процесу дорослих. Здатність визначати особливості засвоєння знань та специфіку освіти дорослої людини, розкривати процес становлення андрагогіки як самостійного наукового напрямку та навчальної дисципліни в системі педагогічного знання. Здійснювати контекстність навчання на всіх етапах неперервної освіти, застосовувати інноваційні технології навчання дорослих в умовах розвивального освітнього середовища з урахуванням особистісного та професійного досвіду дорослого учня. Готовність конкретизувати основні андрагогічні принципи навчання в системі неперервної освіти, сутнісні характеристики змісту підготовки андрагогічних кадрів.	Поєднання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій: словесні методи: лекція (проблемна, лекція з розгляду конкретних ситуацій, вікторина, лекція-консультація, круглий стіл, мультимедійна, інтерактивна тощо), пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, бесіда, семінар, диспут, дискусія тощо; наочні методи: спостереження, демонстрація, інфографіка, ілюстрація; практичні методи: практичні заняття, виконання практичних завдань, обробка довідкової інформації, ситуаційні вправи, самостійна робота, зокрема з використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання (робота із друкованими та електронними інформаційними ресурсами, виконання індивідуальних завдань, тестування в режимі самооцінювання); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані, гейміфіковані; активні методи навчання: брейнстормінг, «Плюси й мінуси», структурно-логічні схеми, MindMap, «Плюс-мінус-цікаво», колаж, web-квести; інтерактивні методи навчання: робота в малих групах, дерево рішень, тестування.	спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, тестовий контроль, взаємоконтроль (взаємооцінювання), самоконтроль (рефлексія, самооцінювання), оцінювання самостійної роботи (розробка мультимедійної презентації, дайджесту інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дорослими, складання доповіді, глосарію, кросворду, написання наукового повідомлення, есе, проєктування тренінгового заняття для дорослих учнів тощо), екзамен

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Тема 1. Андрагогічна парадигма у категоріальній площині теорії освітньої діяльності										
1.1. Вступ до андрагогіки	4	2			2	5	1			4
1.2. Андрагогіка в контексті викликів сучасного суспільства	5		2		3	5	1			4
1.3. Історія розвитку андрагогіки	5	2			3	4				4
1.4. Методологія андрагогіки	3				3	4				4
Тема 2. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини										
2.1. Доросла людина як суб'єкт освіти	4	2			2	5	1			4
2.2. Особливості засвоєння знань та специфіка освіти дорослої людини	5		2		3	4				4
2.3. Моделі освіти дорослих	4				4	5		2		3
2.4. Навчання дорослих в системі неперервної освіти	5		2		3	4				4
Тема 3. Загальнометодичні основи навчання дорослих										
3.1. Методи та форми організації навчання дорослих	4	2			2	5		2		3
3.2. Технології навчання та розвитку дорослих	5		2		3	5	1			4
3.3. Контрольно-оцінна діяльність у ЗВО	4				4	5				5
3.4. Андрагог як суб'єкт навчання дорослих	5	2			3	4		2		2
3.5. Професійні вимоги до роботи науково-педагогічних працівників з дорослою аудиторією	7		2		5	5				5
Екзамен	30				30	30				30
Усього годин	90	10	10		70	90	4	6		80

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Вступ до андрагогіки	2	1
2	Андрагогіка в контексті викликів сучасного суспільства		1
3	Історія розвитку андрагогіки	2	
4	Доросла людина як суб'єкт освіти	2	1
5	Методи та форми організації навчання дорослих	2	
6	Технології навчання та розвитку дорослих		1
7	Андрагог як суб'єкт навчання дорослих	2	
	Разом	10	4

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Андрагогіка у контексті викликів сучасного суспільства	2	
2	Особливості засвоєння знань та специфіка освіти дорослої людини	2	
3	Моделі освіти дорослих		2
4	Навчання дорослих в системі неперервної освіти	2	
5	Методи та форми організації навчання дорослих		2
6	Технології навчання та розвитку дорослих	2	
7	Андрагог як суб'єкт навчання дорослих		2
8	Професійні вимоги до роботи науково-педагогічних працівників з дорослою аудиторією	2	
	Разом	10	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Години	
		дфн	зфн
1	Андрагогічна парадигма у категоріальній площині теорії освітньої діяльності	11	16
2	Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини	12	15
3	Загальнометодичні основи навчання дорослих	17	19
4	Екзамен	30	30
	Разом	70	80

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курскових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для вхідного, поточного та підсумкового контролю, взаємоконтролю (взаємооцінювання), самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), тестового контролю, усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (мультимедійної презентації, дайджесту інформаційно-комунікаційних технологій у роботі з дорослими, доповіді, глосарію, кросворду, наукового повідомлення, есе, тренінгового заняття для дорослих учнів), семестровий екзамен.

Питання до екзамену з дисципліни

«Основи андрагогіки»

1. Андрагогіка в контексті викликів сучасного суспільства
2. Міждисциплінарний характер андрагогіки
3. Андрагогіка як навчальна дисципліна
4. Історія розвитку освіти дорослих у зарубіжних країнах
5. Історія розвитку освіти дорослих в Україні
6. Діяльність ЮНЕСКО та Ради країн ЄС у галузі освіти дорослих
7. Методологія андрагогіки
8. Сутність андрагогіки як науки: парадигмальний підхід
9. Моделі та функції андрагогіки
10. Категоріальний апарат сучасної андрагогіки
11. Основні принципи андрагогіки
12. Вікова періодизація етапу дорослості

13. Загальні основи суб'єктивізації учіння дорослого
14. Дорослість як якість життєдіяльності
15. Специфіка вікових інформаційних запитів дорослих учнів
16. Проблеми змістового наповнення освіти дорослих в умовах автономізації
17. Концепція учіння і навчання в андрагогіці
18. Психолого-педагогічні основи навчання дорослих
19. Концептуальні основи організації навчального процесу у вищій школі
20. Стили пізнавальної діяльності дорослих учнів
21. Моделі та стратегії навчання дорослих у освітньо-технологічному середовищі ЗВО: загальні основи
22. Андрагогічна психодидактика керованого засвоєння в сучасному ЗВО
23. Дидактогенні аспекти учбової діяльності здобувача ЗВО
24. Розвиток освіти дорослих у відкритому суспільстві
25. Моделі освіти дорослих в умовах відкритого суспільства
26. Загальна характеристика моделей освіти дорослих у відкритому суспільстві
27. Модель «Освіта 2.0»
28. Проектно-орієнтований університет як модель створення нового освітньо-технологічного середовища
29. Дослідницький університет як проектно-орієнтована організація
30. Модель університету-підприємства та Модель «Університетський комплекс» (УК)
31. Модель «Потрійна спіраль»
32. Модель класичного дослідницького університету
33. Традиційні методи навчання дорослих
34. Інноваційні методи навчання в умовах відкритого суспільства: загальні підходи
35. Інформаційно-розвивальні методи навчання
36. Методи ситуаційного аналізу
37. Методи ігрового проєктування
38. Евристичні методи інтенсивного генерування ідей
39. Методи рольової гри

40. Технології зворотнього зв'язку на ігрових заняттях
41. Система сучасних засобів методичного забезпечення навчальних дисциплін у ЗВО
42. Лекційна форма організації навчального процесу у ЗВО: методичний аспект
43. Особливості класичних форм організації навчання дорослих в умовах андрагогічної парадигми
44. Інші класичні форми організації навчання дорослих
45. Веб-квест як форма організації навчального процесу
46. Форми організації навчання дорослих на основі ігрової діяльності
47. Майстер-клас як форма організації навчального процесу у вищій школі
48. Консультування як форма навчальної діяльності
49. Технології загальнопедагогічної підготовки в сучасному закладі вищої освіти
50. Основні характеристики результативності освіти дорослих для країн ЄС: нормативно-правове підґрунтя
51. Компетентнісний підхід у контрольній діяльності викладача закладу вищої освіти
52. Функції контролю і вимоги до нього в андрагогіці
53. Способи і методи контролю результативності навчання дорослих
54. Форми підсумкового контролю результативності навчання дорослих
- Рейтинг-контроль як форма контрольної діяльності в умовах кредитно-трансферної системи навчання
55. Викладач закладу вищої освіти як суб'єкт освітньої діяльності
56. Взаємозв'язок «викладач – дорослий учень» у навчальному процесі закладу вищої освіти
57. Стиль роботи викладача-андрагога і його вплив на якість освітнього процесу в закладі вищої освіти
58. Андрагогічні основи професійного розвитку професійної підготовки
59. Навчання в організаціях як форма освіти дорослих
60. Основні фактори та постнавчальні техніки у професійній підготовці дорослих

7. Рекомендована література

Основна

1. Андрагогічна парадигма : загальнонауковий контекст / авт. і уклад. В.О.Вихрущ: монографія. Тернопіль: Крок, 2019. 417 с.
2. Марчук А.В. Андрагогіка : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с
3. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Основи андрагогіки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи» спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки» денної та заочної форм навчання / Укладач : О. М. Сипченко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2020. 74 с.
4. Освіта дорослих у перспективі змін : інновації, технології, прогнози: колективна монографія / за ред. А. Василюк, А. Стоговського. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 248 с.
5. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник / В.П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

Допоміжна

1. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід; Українська Асоціація освіти дорослих. К. : ТОВ «ДКС-Центр», 2017. 147 с.
2. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: підручник / Володимир Ортинський. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 500 с.
3. Сипченко О., Кизь Н. Медіаосвітні технології як засіб формування професійної компетентності майбутніх викладачів. *Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наук. праць*. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ» 2019. 6 (98). 110–121.
4. Сипченко О., Набока О., Чугаєва Л. Упровадження медіаосвіти у процес професійної підготовки андрагогів. *Гуманізація навчально-виховного процесу: Зб. наук. праць*. [за заг. ред. доц. С.А. Саяпіної]. Харків ТОВ «Видавництво НТМТ», 2019. 4 (96). С. 165–179.
5. Сипченко О.М., Смоляр, Є.Д. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній підготовці андрагогів. *The XII th International scientific*

and practical conference «Advancing in research and education». December 07–10, 2020 La Rochelle, France. 398-402

6. Сипченко О.М. Цифровізація вищої освіти як важлива вимога часу. *Розвиток освітніх систем в умовах євроінтеграційних трансформацій* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 26-27 травня 2020 року / за наук. ред. д. пед. наук С.З. Романюк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т. С. 276-281

7. Технології професійного розвитку педагогів : методичний poradnik / упор.: Сорочан Т.М., Скрипник М.І.; навч.-метод. посіб.; Держ. вищ. навч. зал. «Ун-т менедж. освіти». К., 2017. 231 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Всесвітня Рада з освіти дорослих (ICAE) URL: <http://icae.global/>
2. Європейська Асоціація освіти дорослих (EAEA) URL: <https://eaea.org/>
3. Закон України «Про вищу освіту» від 24.07.2020 № 1556-VII. URL: <https://cutt.ly/SkZ9CAt>
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 03.07.2020 року №848-VIII. URL: <https://cutt.ly/okZ28R8>
5. Закон України «Про освіту» від 24.06.2020 року №2145-VIII. URL: <https://cutt.ly/8k5gNYx>
6. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 16.01.2016 року №2623-III. URL: <https://cutt.ly/MkZ22up>
7. Затверджені стандарти вищої освіти. URL: <https://cutt.ly/fkZ2SnO>
8. Концепція освіти дорослих в Україні / укл.: Лук'янова Л. Б. 24 с. URL: <https://cutt.ly/Pf0NRma>
9. Концепція розвитку педагогічної освіти від 16.07.2018 року №776. URL: <https://cutt.ly/Qk7M9us>
10. Проєкт Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <https://cutt.ly/ck78KoS>
11. Українська Асоціація освіти дорослих URL: <https://cutt.ly/Gk62gfr>

9. Посилання на дистанційний курс

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1135>